

[Udenrigsministeren]

at udføre missioner i Nordatlanten. Og både Badger-flyene og Backfire-flyene kan fremføre kernevåben.

Man kan sige, at størrelsen af de sovjetiske landstyrker, som man finder i basekomplekset omkring Kolahalvøen, er forholdsvis begrænset sammenlignet med andre områder, hvor Sovjetunionen har fremskudte styrker, men de har dog fået det, man kalder en øget offensiv kapacitet ved at få en masse nyt materiel, der har øget styrkernes bevægelighed og deres ildkraft. Det er især væsentligt at lægge mærke til en markant øget aktivitet med hensyn til amfibie- og luftlandeoperationer fra begyndelsen af 1980'erne.

Denne ganske summariske gennemgang af det sovjetiske potentiel i nordområderne er jo det nødvendige udgangspunkt for spørgsmålet om strategien eller, om man vil, doktrinen, for militære doktriner og strategier lader sig jo ikke på meningsfyldt måde drøfte på et abstrakt plan; det er begreber, som er uadskilleligt forbundne med den konkrete situation, det vil sige: Hvor store er styrkerne, hvordan er de placeret, hvordan er de bevæbnet osv.?

Om Sovjetunionens strategi – med andre ord anvendelsesformål for eller hensigter med det potentielle, jeg netop har beskrevet – kan man sige følgende: Omkring 60 pct. af Sovjetunionens ubådsbaserede strategiske kernevåben menes at være stationeret i Kolakomplekset, og det angiver det ene af to primære formål med alt det, man har ved Kola.

For det første udgør det en væsentlig komponent i Sovjetunionens strategiske nukleare afskrækkelse. Størsteparten af de sovjetiske flådeenheder opholder sig normalt det meste af tiden i havn, og det samme gælder de strategiske ubåde.

Den beskrevne udvikling i det sovjetiske strategiske ubådsvåben med den længere rækkevidde har gjort det mindre nødvendigt for disse enheder at operere i stor afstand fra Kola. Delta- og Typhoon-klassen behøver end ikke at operere i Nordatlanten, for at de kan opfylde deres formål. Det er blevet formuleret på den måde, at Kola med omgivende havområder i sovjetisk strategi skal fungere som en slags beskyttet bastion for den ubådsbaserede afskrækkelse, og overfladeskibene i Nordflåden sammen med de ikkestrategiske ubåde har en væsentlig rolle at spille i beskyttelsen af denne såkaldte strategiske bastion.

For det andet har Nordflåden som en væsentlig opgave i krigstid at søge at afskære de forbindelseslinier over Atlanterhavet, hvis opretholdelse jo i en given situation er så livsvigtig for NATO's forsvar, og det betyder, at den sovjetiske nordflåde skal kunne fastholde et uantastet søherredømme i det mindste i Norskehavet, for at de overhovedet kan begynde at udstationere deres enheder i sydvestlig retning, altså ned mod forbindelseslinierne over Atlanterhavet.

Den sovjetiske sømilitære opbygning er så blevet afspejlet i hele mønsteret for den sovjetiske flådes tilstedeværelse i området. Fra begyndelsen af 1960'erne er den sovjetiske øvelsesaktivitet og anden maritim tilstedeværelse blevet forskudt stadig mere i sydvestlig retning. Fra omkring 1980 synes der at være sket en ændring i øvelsesmønstret, idet der ud over gennembrydning og opnåelse af kontrol i sydvestlig retning nu også bliver øvet forsvar over for angreb imod nord gennem Norskehavet, dvs. imod operationsområderne for Sovjetunionens nye strategiske ubåde.

Det, der er kritisk set med NATO-alliancens øjne, er det, man plejer at kalde GIUK-gabet, det er linien, der går mellem Grønland, Island og United Kingdom. Hvis NATO's sømilitære bevægelsesfrihed sydvest for den linie, man trækker dér, ikke kan opretholdes, er det ensbetydende med, at forbindelseslinierne over Atlanterhavet bliver bragt i fare, og derfor må den sovjetiske flåde i givet fald ikke kunne gennembyde denne linie. Det må også ved allierede fremskudte operationer kunne sikres, at Nordflåden ikke kan etablere og fastholde herredømmet nord for GIUK-linien, for sker det, vil Norge komme til at ligge bag ved den sovjetiske militære forsvarslinie med alle de konsekvenser, det indebærer – for øvrigt også for Danmark, ikke mindst når det drejer sig om mulighederne for at få forstærkninger frem.

Hele denne problemkreds, som altså vedrører den rolle, som de sovjetiske flådestridskræfter med flystøtte kan spille i en væbnet konventionel konflikt af længere varighed, har gennem de seneste år været genstand for en stigende opmærksomhed og sandelig også en stigende bekymring i NATO's militære instanser og især hos vore amerikanske allierede og i Norge.

Hvis vi så prøver at se, hvordan situationen tegner sig på vestlig side, må det først bemær-